

Ramme for utprøving i forsøket Praksis og kunnskapsutvikling i NAV-kontor

Grunnlaget for utprøvingen

Utgangspunktet for forsøket er at det skal prøves ut en fremgangsmåte eller en metode overfor brukere med sammensatte behov med mål om tilknytning til arbeidslivet. Dette skal gjennomføres gjennom et likeverdig samarbeid mellom forskning, utdanning, praksis og brukere.

Det er en forutsetning at forsøket skal føre til etterprøvable og overførbare kunnskap, noe som blant annet innebærer at utprøvingen ute i fylkesprosjektene skal kunne forstås og gjentas av andre. Det stilles derfor krav om at dokumentasjonen av forsøket og de enkelte delprosjektene;

- gir pålitelig kunnskap om hvorvidt utprøvingen har ført til måloppnåelse
- identifiserer hva i selve utprøvingen som førte til resultatoppnåelse, eller mangel på sådan.

Viser forøvrig til utlysning av forsøket som ble sendt ut den 31. oktober 2012.

De ulike nivåene og sammenhengen i utprøvingen

Figuren nedenfor illustrerer de ulike elementene i utprøvingen og sammenhengen mellom disse.

Arbeidsinkludering

Utprøvingen i NAV-kontorene retter seg mot «brukere med sammensatte behov/nedsatt arbeidsevne, som har behov for tett individuell oppfølging med arbeid som mål». ¹ Andre mål kan inngå i tillegg som eksempelvis sosial inkludering. Utdanning kan også være et relevant mål overfor målgruppen ungdom. Målene bør operasjonaliseres og fremstå som tydelige (målbare).

Utprøving av fremgangsmåte

Det skal utformes en bestemt fremgangsmåte overfor en definert målgruppe for å nå målet om arbeidstilknytning. Fremgangsmåten må baseres på relevant teori og kunnskap om målgruppen,

¹ Fra utlysningen den 31.10.2012

egnete metoder og de praktiske erfaringene i NAV-kontoret. Dette konstruksjonsarbeidet fordrer et tett samarbeid særlig mellom forskningen, utøvende aktører i NAV-kontoret og brukerne.

Kunnskap, kompetanse og ferdigheter

De ansatte som deltar i utprøvingen må tilføres relevant kunnskap, kompetanse og ferdigheter. Det må utarbeides læringsmetoder og etablere læringsarenaer for å tilføre og utvikle relevant kunnskap og kompetanse. Her vil aktører innenfor utdanningssektoren spille en sentral rolle.

Lærings- og utviklingssystem

Det skal utvikles og etableres et system på ulike nivåer rundt selve utprøvingen. Forsøket skal forankres og organisasjonsmessig tilpasses i NAV-kontoret for å sikre gode rammebetingelser for selve utprøvingen. Det skal utformes en organisasjon med egnede strukturer, arenaer og virkemidler hvor alle involverte aktører skal medvirke i utviklingen av fylkesprosjektet.

Utviklingen av en bestemt fremgangsmåte

Før selve utprøvingen må en bestemt fremgangsmåte utformes. Selve fremgangsmåten må være både kunnskaps- og erfaringsbasert ved at relevant teori, empiri fra forskning og metodiske tilnærminger tilpasses de praktiske erfaringene som de ansatte har ved NAV-kontoret. Også brukernes behov og erfaringer bør ha innflytelse på utformingen.

Før oppstart bør det foreligge en beskrivelse av en fremgangsmåte eller oppfølgingsmetode som skal prøves ut med tilknytning til teori, forskningsbasert kunnskap og erfaringer (ansatte og brukere). I denne beskrivelsen må komponentene i fremgangsmåten/metoden operasjonaliseres, særlig de man antar vil være virksomme for måloppnåelse. Det samme gjelder beskrivelser av ulike faser eller delprosesser (arbeidsprosesser) i oppfølgingen av brukerne. Et eksempel på det siste kan være å differensiere beskrivelser i oppfølgingen av brukerne mellom de individuelle møtene og oppfølgingsarbeidet med det omliggende system enten man snakker om samarbeidet med andre instanser eller arbeidsgivere.

Brukerinformasjon

For å kunne evaluere virkningen av utprøvingen bør det foreligge en beskrivelse av målgruppen (hvem er de og hvilke behov har de?). Her vil eksempelvis forhold som utdanning, arbeidserfaring, tiltakshistorie, helsesituasjon, sosiale forhold, ressurser og eventuelle barrierer for å tiltre arbeidsmarked med videre være viktige bakgrunnsfaktorer.

Innhentet brukerinformasjon bør også influere på utformingen av fremgangsmåten man velger i utprøvingen. Det er derfor hensiktsmessig at beskrivelsen av brukerne også fanger opp deres behov og erfaringer med hjelpeapparatet og NAV-kontoret. Generelt bør brukerbeskrivelsene (baseline) bidra til å tydeliggjøre inngangskriteriene for å delta i prosjektet i NAV-kontoret.

En brukerundersøkelse før oppstart og eventuelt før ferdigstillelse av fremgangsmåte kan være en hensiktsmessig tilnærming. Undersøkelsen overfor brukerne bør utformes med utvalgte standardspørsmål som gjentas eller undersøkes etter at utprøving er avsluttet for å vurdere virkning og resultat.

Opplysninger fra registre, arbeidsevnevurderinger og eventuelle journalnotater kan være relevante kilder for informasjon om brukerne. Registerdata kan hentes ut gjennom NAVs fylkesledd eller

gjennom direktoratet. Det foreligger også muligheter for at direktoratet kan bistå med å trekke ut brukeropplysninger fra arbeidsevnevurderingen. Direktoratet kan også bistå med uttrekk av brukeropplysninger fra andre kontorer og som kan danne et sammenligningsgrunnlag for vurderingen av virkning og resultat. Dersom direktoratet skal bistå prosjektene med uttrekk av data, må fylkesprosjektet gi beskjed om dette før oppstart av utprøvingen.

Tilførsel av kunnskap og kompetanse, og virkningen av denne

Forsøket skal gi kunnskap om hvorvidt læring i tilknytning utprøvingen bidrar til måloppnåelse ved å heve kvaliteten på det brukerrelaterte oppfølgingsarbeidet. Dette forutsetter at man både beskriver kompetansesituasjonen blant de ansatte før oppstart (baseline), definer læringsmål og konkretiserer opplæringstiltak før og underveis i utprøvingen.

Før selve utprøvingen vil det være relevant å gjennomføre en undersøkelse blant de ansatte for å få tilgang på kompetansesituasjonen. Denne undersøkelsen bør også fange opp kompetansebehovene slik at dette legges til grunn for å utforme læringsmål og et opplegg for tilførsel og utvikling av kunnskap og kompetanse. Også her vil det være aktuelt å anvende utvalgte standardspørsmål som kan gjentas etter utprøvingen, og således være en av flere kilder for å vurdere læringsutbyttet, og om dette har vært viktige bidrag for måloppnåelse.

I utformingen av et læringsopplegg, er det viktig å skille på hva slags kunnskap og kompetanse som er nødvendig å tilføre før oppstart av utprøvingen, og hvordan man tilrettelegger for læring underveis. For at både tilførselen og utviklingen av kunnskap, kompetanse og ferdigheter skal få nødvendig forankring innenfor strukturene som etableres i fylkesprosjektet, bør man vurdere hvilke opplæringstiltak som egner seg på tvers av de involverte NAV-kontorene.

Rammebetingelsene for utprøvingen

Rammebetingelsene som utprøvingen foregår i, vil innvirke på resultatet. Det er viktig at man identifiserer forhold i rammebetingelsene som er viktige for måloppnåelsen og at man fanger opp endringer av disse underveis. Også på dette området kan det være hensiktsmessig med en beskrivelse før oppstart (baseline). Dette kan handle om tilgangen på arbeid i kommunen/regionen, organisasjonsutforming, ansvars- og oppgavefordeling, tilgangen på ressurser (antall ansatte, avsatte midler), arbeidsmetodikker ved kontoret med videre.

Utviklings- og læringssystemet

Forsøket skal bidra til å utvikle et bærekraftig samarbeid mellom aktørene som inngår i de fylkesvise prosjektene. I det fylkesvise prosjektet vil det opprettes mange arenaer med ulike aktører på ulike nivåer innenfor en valgt organisasjonsstruktur. Hvordan dette «utviklings- og læringssystemet» utvikler seg og fungerer med tanke på måloppnåelse, bør dokumenteres i det enkelte fylkesprosjekt. Det vil være viktig å fange opp utfordringer og endringer i det fylkesvise prosjektet underveis, både i rammebetingelsene (strukturen) for utprøvingen og aktivitetene i og rundt de enkelte delprosjektene. Her vil prosessevaluering være en relevant tilnærming. Brukerstemmen må være representert i denne evalueringen.

Resultatet av det fylkesvise prosjektet - oppsummert

Det vil være hensiktsmessig at man har en tydelig utprøvsperiode av en bestemt fremgangsmåte (T1-T2), og at resultatoppnåelse blant annet baseres på endringer med utgangspunkt i baseline før oppstart (T0) og ved utprøvsens slutt (T2).

Oppsummert skal utprøvsen gjennom fylkesprosjektet kunne gi pålitelig kunnskap om følgende forhold:

1. Måloppnåelse for delprosjektene i fylket
 - Kom deltakerne i arbeid eller ikke?
 - Andre gevinster for brukerne som deltok?
2. Hva virket og eventuelt virket ikke i utprøvsen?
 - Hva var virksomt med fremgangsmåten som ble anvendt?
 - På hvilken måte ble utøvende praksis utformet og utviklet underveis?
 - Bidro kunnskap- og kompetansetilførselen til måloppnåelse gjennom styrket kvalitet i brukeropfølgingen – eventuelt hva og på hvilken måte?
 - Hva var særlige gode tilpasninger og tilretteleggelser i NAV-kontoret?
3. Fungerte «Utviklings- og læringssystemet»?
 - Bidro samarbeidet til god tilrettelegging av det fylkesvise prosjektet og hva var særlige suksessfulle tilretteleggelser?
 - Var samarbeidet likeverdig mellom aktørene – brukerne involvert og delaktig?
 - Er «systemet» bærekraftig med god forankring og egnet til videreføring?